Politikerne kan ikke styre temperaturen i havet. Men de kan begrænse udledningen af næringsstoffer

Forfatter: Ditte Mandøe Andreasen, Programchef i Tænketanken Hav

Avis: Altinget

Udgivelsesdato: 2. oktober 2026

Der er sket en markant stigning i marine hedebølger i de danske farvande. Hedebølgerne rammer et hav presset i knæ. Der er brug for, at vi forsøger at begrænse opvarmningen og forsøger at ruste havets økosystemer til forandringer, skriver Ditte Mandøe Andreasen.

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Når man taler om hedebølger i Danmark, tænker de fleste af os nok på varme sommerdage, udtørrede haver og en tur til stranden. Men hedebølger rammer også i havet, og under havoverfladen kan de få alvorlige konsekvenser for havets plante- og dyreliv.

Problemet er, at hedebølgerne rammer et hav, der i forvejen er presset i knæ.

De kommer oven i iltsvind, for mange næringsstoffer, fysisk skade på havbunden og pressede fiskebestande – og problemerne forstærker desværre hinanden.

Når havet i forvejen er under stort pres, er det langt mindre robust til at modstå det yderligere pres, som opvarmningen giver.

I en ny analyse har vi i Tænketanken Hav undersøgt udviklingen i marine hedebølger i de danske farvande siden begyndelsen af 1980'erne.

Resultatet viser en markant stigning: I perioden 2015 til 2025 var der i Danmark i gennemsnit 56 dage om året med marine hedebølger. I 1980'erne var tallet 21. Det er en stigning på omkring 170 procent.

Havopvarmningen og hedebølgerne ændrer dermed på vilkårene for havnaturen.

Varmere vand kan indeholde mindre ilt. Samtidig øger højere temperaturer hastigheden af den biologiske aktivitet og dermed iltforbruget, hvilket kan forværre iltsvind.

For en art, der allerede lever tæt på sin temperaturmæssige grænse, kan en marin hedebølge være det, der får bægeret til at flyde over.

Enten må den søge væk, eller også må den stoppe sin vækst og reproduktion i områder, hvor vandet er blevet for varmt – især når den samtidig presses af fiskeri og dårlig vandkvalitet.

Det gælder blandt andet torsken, som gennem årtier har været en central art i vores farvande.

For ålegræs ser vi endnu ikke temperaturer over dens varmetærskel.

Men højere temperaturer kan forstærke algevæksten og dermed nedsætte lyset ved havbunden. Derfor kan ålegræs alligevel blive presset indirekte af havopvarmningen – især i områder med for mange næringsstoffer.

En ny fremskrivning fra Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) understreger, at havet også i fremtiden vil opleve langt flere hedebølger.

I DMI's Klimaatlas er der netop indarbejdet nye indikatorer for fremtidens hav, og her fremgår det, at der ved udgangen af dette århundrede – i et mellemhøjt klimascenarie – vil være havtemperaturer i omkring 250 dage om året, der er så høje, at de i dag ville klassificeres som marine hedebølger.

Det er altså hovedparten af året og betyder, at temperaturer, der i dag ville betragtes som unormalt høje, gradvist vil blive den nye normalsituation.

Hvor meget havet opvarmes, afhænger af udviklingen i de globale udledninger af drivhusgasser. Derfor er markante reduktioner af blandt andet CO2 afgørende.

Men selv hvis udledningerne reduceres kraftigt, vil havet fortsat blive varmere i de kommende årtier.

Vi skal derfor både forsøge at begrænse opvarmningen og samtidig ruste havets økosystemer til forandringer.

Politikerne kan ikke bestemme temperaturen i Kattegat eller i Vejle Fjord. Men de kan begrænse udledningen af næringsstoffer, forvalte fiskeriet bæredygtigt og bestemme, hvor effektivt naturbeskyttede havområder beskyttes.

Jo større belastningen fra klimaforandringerne bliver, desto vigtigere bliver det at reducere det pres, vi faktisk har mulighed for at gøre noget ved.

Indsatsen for at reducere kvælstofudledningen under den grønne trepartsaftale bør skærpes fra cirka 15.000 til mindst 20.000 ton om året for at opnå større sikkerhed for målopfyldelse.

Samtidig bør fremtidens klimaforhold indgå, når det fremadrettet skal beregnes, hvor store reduktioner der er nødvendige.

Derudover bør fiskekvoterne tilpasses de ændringer i fiskebestandene, som varmere vand vil skabe – og vi skal passe godt på de fiskearter, vi har tilbage.

Det samme gælder naturbeskyttede havområder. Her bør man kortlægge og beskytte områder, der kan fungere som klimarefugier.

Med andre ord: Klimatilpasning skal tænkes ind i havpolitikken. Havet er blevet varmere, og opvarmningen vil fortsætte. Jo varmere havet bliver, desto vigtigere bliver det at reducere de presfaktorer, vi mennesker kan styre.

Det skal dansk havpolitik indrettes efter.